

Војностратејски аспекти трке у наоружању

ВОЈНО ДЕЛО 6/1998.

Пуковник *Михајло Вучинић*

... У САД се модернизују постојеће интерконтиненталне ракете, а развијају се и нове, које ће бити у стању да врше коректуру путање ради прецизнијег погађања циља. Развијају се крстареће ракете – универзално оружје које се може лансирати с копна, мора и ваздуха, способно да избегне постојеће системе ПВО. Бојева глава може бити нуклеарна и конвенционална. Ово оружје је предмет спора у SALT преговорима. Такође се развијају нови нуклеарни системи стратегијског нивоа у авијацији и морнарици.

У СССР-у се, такође, ради на усавршавању постојећих стратегијских нуклеарних система – повећањем прецизности и домета. Побољшава се сателитски систем за осматрање и извиђање. Модернизују се постојеће интерконтиненталне ракете и развија нова ракета великих могућности и жилавости. Нова стратегијска подморничка ракета је прва совјетска ракета на мору са више бојевих глава. Посебну пажњу јавности привукао је бомбардер ТУ-26 („Backfire“) великих могућности, због чега је и он споран у SALT преговорима две суперсиле.

Важно је истаћи да је и развој тактичког нуклеарног оружја попримио нове димензије, што је важно учити не само због глобалног односа снага суперсила, већ више због последица које то оружје може имати за безбедност земаља тзв. трећег света. Очито да су тактичка и тзв. мала нуклеарна средства намењена и тим земљама. То су, уосталом, показале све расправе око могућности употребе нуклеарног оружја мале снаге и оружја са појачаном радијацијом.

Развој нуклеарних борбених средстава довео је до равнотеже, иако у неким детаљима једна или друга страна може имати извесну предност, што за општи однос снага није одлучујуће. Кад је реч о равнотежи снага она се више изражава као политичка и психолошка, него као војна категорија, јер њен прави војностратејски израз је трка у наоружавању у узлазној спирали, по квалитету и квантитету, тј. изражава се у равнотежи страха и неповерењу. Однос снага у стратегијском наоружању суперсила то најбоље илуструје.

Наиме, према подацима „Military Balance“ однос у интерконтиненталним ракетама је овакав: СССР има 1.607, а САД 1.054 ракете. Али, тај податак није потпун, јер највећи број совјетских ракета има само једну бојну главу, а од оних које имају више бојних глава само мањи део има независан систем вођења. Америчке ракете су, наиме, тако конструисане да носе по три бојне главе, способне за самонавођење.

Сличан је однос и у броју нуклеарних подморница; СССР има 60, а САД 41 такву подморницу. Међутим, 60 совјетских подморница има 740 ракета са 1.885 бојних глава, док америчке подморнице имају 665 ракета са 5.440 бојних глава. Ако се саберу све интерконтиненталне и подморничке ракете добија се однос $2.347 : 1.710$ у корист СССР-а. Али, ако се саберу све бојне главе на ракетама – однос је $7.550 : 2.500$ у корист САД. По прецизности је предност на америчкој страни, а по укупној мегатонажи бојних глава на страни СССР-а ($4.300 : 4.150$ МТ). У стратегијским бомбардерима бројчана предност је на страни САД које имају 530, а СССР око 150 таквих авиона.

Извесна предност у прецизности, односно мегатонажи, је производ геостратегијског положаја, величине територије, густине насељености и других стратегијских разлога, што се изражава и у доктринама и стратегијама сваке суперсиле и блока...